

Cicero, numele elocinței...

Dragă prietene, în materialul de față vom vorbi despre elocința romană. Ca și în Grecia de până la era noastră, în Roma antică elocința era un factor social de importanță majoră, găsimu-și aplicare în adunările populare, în senat și în instituțiile judiciare.

Perioada de înflorire a elocinței romane îl are ca reprezentant de bază pe filosoful și omul politic Marcus Tullius Cicero (106-43 î.e.n.). E cel mai mare și ultimul orator al Antichității romane, deoarece după el a urmat o perioadă de declin, în care elocința își pierde rolul de a dirija dezvoltarea societății.

Cicero și-a făcut ucenicia la elocința elină și îi îndemna și pe contemporanii săi să facă același lucru. La început el imita cunoscutele „filipice” ale lui Demostene, ca mai apoi să contribuie el însuși la dezvoltarea elocinței.

Cunoaște succesul prin cuvântările din cadrul forumului roman, grație darului neîntrecut al vorbirii, cât și cunoștințelor lui multilaterale. În calitate de consul al Romei, a descoperit trădarea lui Catilina. Astfel, cele patru celebre *Catilinare*, pronunțate în fața conjuerației lui Catilina, constituie apogeul carierei sale politice și oratorice.

Cerințele formulate de Cicero privind elaborarea unui discurs oral nu și-au pierdut actualitatea nici astăzi. După el, preocuparea oratorului ține de:

- determinarea subiectului discursului (*inventio*);
- aranjarea ideilor și gândurilor într-o consecutivitate logică (*divisio*);
- redarea conținutului într-o formă adecvată (*elocutio*);
- memorarea celor selectate (*memorio*);
- rostirea discursului (*actio*).

Acțiunile de mai sus au menirea:

- să-i atragă pe ascultători;
- să determine chestiunea pe marginea căreia urmează să se discute;
- să-și contureze poziția proprie privind cele propuse pentru discuție;
- să expună esența chestiunii;
- să combată opinia oponentului;
- să exprime convingerea fermă în adevărul expus de orator, contrar celor susținute de oponent.

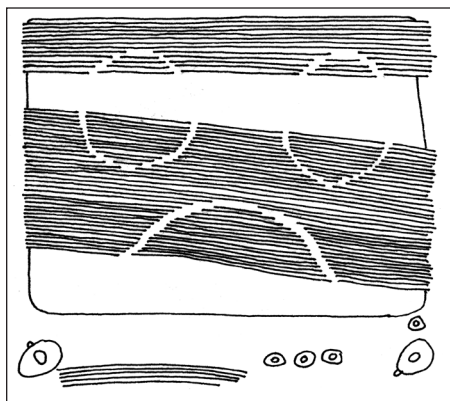
Cicero afirma că succesul oratorului este asigurat de cunoscutele trei condiții: **talent, abilitate, cunoș-**

tințe, pe primul plan situându-se **cunoștințele**. El configurează și cerințe de altă natură: **harul, viteza și plasticitatea gândirii, perspicacitatea, memoria ieșită din comun, glasul sonor, aspectul fizic armos și prezența umorului**. În plus, mai e necesară și **o exersare specială**.

Oratorul ideal, conturat în lucrările de retorică ale lui Cicero, este acela care, grație talentului, culturii și responsabilității politice, transformă cuvântul în instrument al activității practice. În toate cele trei tratate de importanță primordială în arta retoricii ca știință – *Brutus, Oratorul, Despre orator*, el configurează chipul acestuia.

Discursurile lui Cicero *Împotriva lui Verres*, rostite în procesul de dezvăluire a faptului de delapidare, intentat împotriva guvernatorului Siciliei, sunt o adevărată capodoperă oratorică. În unele dintre ele, după expunerea faptelor, recurgea la exclamații patetice, adresate judecății sau celui acuzat, invocând puterea divină. Or, efectul obținut e în afara oricărei discuții. Iată doar un exemplu: *Eu nu mă îndoiesc că, deși sufletului tău îi este inaccesibil sentimentul omenesc, deși pentru tine nu a fost niciodată nimic sfânt, cu toate acestea acum, în mediul acesta de groază și pericol, care te amenință, îți reamintești, evident, toate crimele săvârșite... Cum vei apărea în fața lui Dumnezeu?*

„Pe bună dreptate, contemporanii l-au numit regele forului, iar în vremurile următoare a câștigat atâta glorie, încât Cicero nu este numele unui om, ci al elocvenței”, astfel îl caracteriza Quintilian.

Emisiune TV, Victor Ciobanu